

СТАРОДАВНІЙ ЮР'ЇВ – ВІЧНО МОЛОДА БІЛА ЦЕРКВА

Оксана Холоша, Надія Холоша, за матеріалами наукових, науково-популярних та публіцистичних видань

Наступив ще один гарячий рік, і наш добрий друг знову восени запросять нас у гості. Всіх разом. Скільки нас? Десь 200 тисяч? Нічого, місця вистачить усім. Місто над Россю чекало нас завжди і чекає сьогодні, бо йому є що нам розповісти, адже за плечима у нього - 981-ий рік від народження.

Заснований у 1032 році на високому скелястому березі Росі Ярославом Мудрим, Юр'їв відразу почав приймати перші ударі ворогів Вітчизни. Хто рахував рани на суворому обличчі Юр'єва, хто чув його тихий плач над могилами синів? Церква.

«Святий Георгій на Рoci» – під такою назвою згадується наше місто у візантійських літописах, датованих 1072 роком. Воно стало не лише адміністративним центром відвоюваного Ярославом – Юр'єм краю, але й осередком Православ'я.

Упродовж XII – XV століть відбувалося формування Руської держави як захисниці православних у всьому світі. Спочатку як союзниці слабіючої Візантії, а до кінця XIV століття – як її духовної наступниці, якій був вручений скіпетр, разом з основними, розробленими Церквою і Православною державністю, нормами.

Тож руські князі Володимир Великий, Ярослав Мудрий, Володимир Мономах та інші здійснювали свою політику в інтересах усіх нас – майбутніх поколінь християн.

Заснування єпископської кафедри в нашему місті відносять до діяльності саме Ярослава Мудрого. Він розгорнув тут будівництво православної церкви, престол якої був освячений на честь великомученика Георгія Победоносця. Храм був соборним, розміром не менше 18x12 м. Його було поставлено в горішній частині міста – Замковій горі. Сама Замкова гора вважалася дитинцем міста і мала оборонне значення.

Площа дитинця літописного Юр'єва сягала 4 га. З південно-східної напільної сторони його розташувався «окольний град» площею близько 10 га. Згідно археологічних досліджень 1978 – 1983 рр. на Замковій горі виявлено залишки давньоруського собору в північній частині дитинця. Проте віднього збереглося лише 3 апсиди.

За церковними канонами місце святого престолу постійно охороняє особливий Ангел Охоронець, тому логічно відродити на місці вікової святині діючий православний храм.

Георгіївський собор дав ім'я нашому місту, і саме він має стати його символом і красою. Єпископський храм об'єднав Юр'їв, а єпископ став духовним лідером міста.

З писемних джерел відомі імена таких юр'євських архієреїв, як Ми-

хайл (?-1072 – 1073-?), Анатолій (?-1089 - 1091), святитель Марин (1091 – 1095-?), Даниїл (1114 – 1122), святитель Даміан (?-1147 – 1154-?), Адріан (?-1197 – 1198-?), Олексій (до 1225).

Крім сухо церковних функцій, як

то соратник Київського Митрополита та місіонер у краї, різноетничному за своїм складом, керівник епархії мав бути добрым дипломатом для забезпечення надійного контролю над діями степовиків.

Якщо для інших міст характерне співіснування поряд із церковною адміністрацією також світської, то для Юр'єва це правило було відсутнє.

Михаїл, перший із відомих єпископів нашого міста, у 1072 році брав участь у перенесенні мощей перших Руських святих – князів-страстотерпців Бориса і Гліба. У наступному році він разом із преподобним Феодосієм Печерським брав участь у закладенні Великої Успенської церкви Києво-Печерського монастиря, заміщаючи Митрополита Георгія, який на той час виїхав до Константинополя.

Діяльність єпископа Маріна висвітлює іншу функцію керівника епархії – єпископа-воєводи. Він очолював оборону міста, керував побудовою нового форпосту на правому березі Дніпра – Свято-Полтіграду (городище в селі Стайки). Академік Б. О. Рибаков звертав увагу на те, що юр'євські єпископи, при зміні місць кафедри, постійно жили в містах, розташованих на першій лінії оборони, і тому їм потрібно було мати військовий хист.

Талант воєначальника мав також єпископ Даниїл, про діяльність якого є цілий ряд свідчень. Так, на думку видатного російського історика професора М. М. Карамзіна та академіка Б. О. Рибакова, саме єпископ Даниїл є автором праці, відомої у багатьох списках як «Ходіння ігумена Даниїла на Святу Землю». Б. О. Рибаков висунув гіпотезу, згідно з якою єпископ Даниїл був перекладачем і тлумачем «Слова Григорія Богослова» про те, як поганці поклонялися ідолам і приносили їм жертви, а також автором літописної повісті про Шарукановий похід 1111 р. Okрім письмових свідчень, його ім'я збереглося в народній пам'яті, оспіване в билинах про Данила Ігнатовича.

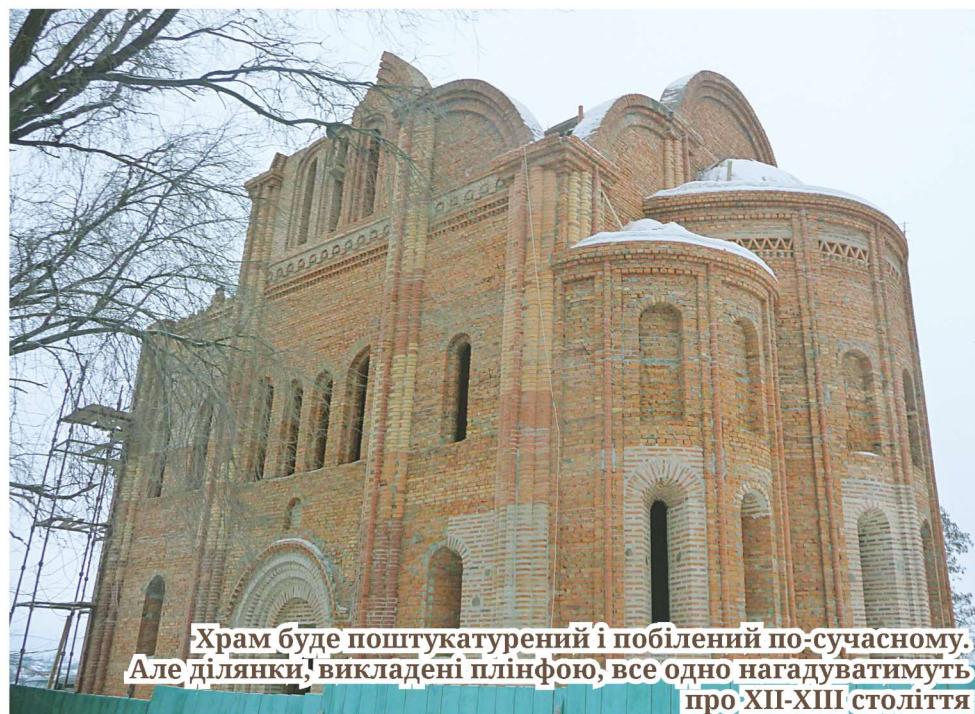
Наступний єпископ – святитель Даміан, відомий як близкучий дипломат. Після смерті київського князя Ізяслава Мстиславовича у 1154 р., він очолив київське посольство до чернігівського князя Ізяслава Давидовича з проханням зайняти опустілий великоукраїнський престол.

«Не стоїть село без праведника», – стверджує народна мудрість. Хто вони, ці праведники, якщо досі стоять непохитно спадкоємця стародавнього Юр'єва - вічно молоді Білі Церкви? Ці праведники – кращі люди нашого народу, предки й сучасники, які просто виконали свій обов'язок і залишилися вірними призначенню, даному їм Богом.

...Старець Юр'їв привітно киває нам кронами дерев. Весело підкручує сивий вус Рoci. Сьогодні він розповів нам дещо про себе. Град пережив своє 980-те літо, та серце має палкого юнака. Юр'їв, скільки живе, крокує назустріч Вічній Правді – Христу. Крокує крізь віки, і відчуває не втому, а радість.

Гордо здіймається в небо новобудова – храм Георгія Победоносця на Замковій горі

Храм буде поштукатурений і побілений по-сучасному. Але ділянки, викладені пілінгою, все одно нагадуватимуть про XII-XIII століття

Храм відроджується старовинний, але технології і будматеріали використовуються сучасні. Це щоб на віки...